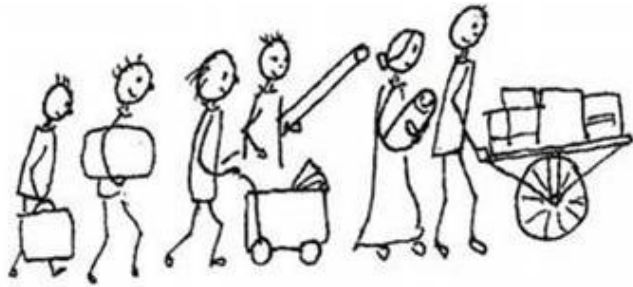

Als een door God zelf gezonden duif werd iemand op onze weg gestuurd die vele mensen in Cuijk kan ondersteunen. En ook in onze parochie, naast Pastor Kees Michielse en Pastor Theo Lamers, zijn verdiensten zal kunnen hebben. Het is een man met een ruime priester ervaring, wijs geworden door de vele jaren van christelijke verantwoordelijkheid die hij gedragen heeft in verre landen. Nauwelijks iemand in onze omgeving zal hem kennen want hij woont pas sinds 1 januari jongstleden officieel in Cuijk. Daarom heeft uw verslaggever hem maar meteen op de koffie gevraagd, zodat we een beetje weten ‘wat voor vlees we in de kuip hebben’.

We spreken over **Pater Martinus Noordermeer OMI**, priester van de Oblaten Matris Immaculatae (Oblaaf), woonachtig in het huis van de Paters Oblaten in de Grotestraat, het voormalige praktijkhuis van dokter van den Broek, huisarts in Cuijk. Dat grote huis met de prachtige tuin had de weduwe van de Broek geschonken aan de Paters Oblaten, waarna, ze zelf nog jaren lang in Boxmeer heeft gewoond. De jonge dokter Hurkens, afkomstig uit Beers, die van de Broek opvolgde als huisarts, heeft ook nog even bij de weduwe ingewoond maar vertrok later naar het praktijkhuis aan de Stationsstraat dat hij had gekocht van de familie Kortman, ouders van de latere Commissaris van de Koningin in Brabant. Dat huis is na het vertrek naar België van dokter Coolen en mevrouw dokter Coolen-Hendrix en hun gezin, al weer jaren geleden, totaal omgebouwd tot huisartsenpraktijk. Zij waren de opvolgers van de veel te jong gestorven dokter Hurkens.

Pater Martin Noordermeer is Groninger, in 1938 geboren in Stadskanaal, waar hij ook getogen is. Zijn ‘roots’ liggen echter in het Westen van het land. Zijn vader was daar in Hillegom “schuurbaas” op een bollenkwekerij. Een beroep dat nergens anders voorkomt dan in de bollenstreek, op de geestgronden achter de duinen. Als baas was je verantwoordelijk in de grote schuur van een bollenkweker, waarin de geoogste bollen door vele handen gepeld en gesorteerd werden. Moeder kwam uit dezelfde streek en zijn ouders trouwden in 1928. Aanvang dertiger jaren in de vorige eeuw brak de grote crisis uit en toen er een mogelijkheid kwam om bij een grote Groninger boer aan het werk te gaan, verhuisde het jonge gezin naar Stadskanaal..

Een verplaatsing die
in die tijd bijna
gelijk stond aan
emigratie.

De boer wilde op
zijn land in het hoge
noorden starten met
het kweken van

bollen en kon de deskundige vader Noordermeer daarbij best gebruiken. De natuur liet zich echter niet dwingen en de uitgezette bollen ‘jongden’ niet, of niet voldoende in de zware grond. Er werden dus geen bollen geogst of slechts hele kleine, en de zaak liep stuk.

Ondanks de crisis kon vader beginnen als aankomend ambtenaar op het gemeentehuis. Zonder enig toepasbaar diploma, zelfs zonder rijbewijs. Pater Martin is er trots op dat zijn vader op 65 jarige leeftijd het stadhuis verlaten heeft als hoofd van de sociale dienst, wél nog steeds met de bijnaam ‘die Hollander’.

Zijn vader was ook betrokken bij de katholieke kerk ter plaatse. Zo was hij organist en had daarnaast nog vele andere baantjes. Het gezin bestond uiteindelijk uit vijf kinderen, waarvan Martin de middelste was. Als jongetje al stond hij graag naast het orgel bij zijn vader, hetgeen getuigt van zijn muzikale inslag.

Het dorp had een pastoor die afkomstig was uit een rijke familie. Toen ouders ‘en pastoor in de gaten kregen, aan het eind van de lagers school, dat onze gast misschien priester wilde worden zei de pastoor: “Dan toch maar bij een kloosterorde want een opleiding als ‘wereldheer’ kunnen jullie nooit betalen”.

Martin zat al een week op de plaatselijke Mulo toen er ene Pater Rientjes, Oblaat, afkomstig uit Heerenveen op de stoep stond. Of Martin niet naar het klein seminarie van de paters Oblaten in Valkenburg wilde.

Deze Pater Rientjes herinneren velen in Cuijk zich nog zeer goed als leraar Godsdienst- en Maatschappijleer op de LTS, het tegenwoordige Merletcollege aan de Robijnlaan, maar vooral als oprichter, collectionair, conservator en beheerder van het helaas ter ziele gegane Amerika museum hier in Cuijk. Wat had hij een prachtige verzameling kunst uit Midden- en Noord-Amerika bijeen gegaard. De collectie is gelukkig behouden en

bijeen gebleven en nu in bruikleen afgestaan aan het Wereldmuseum Rotterdam.

Toen Martin van thuis vertrok op weg naar Valkenburg reisde hij met een paar zware koffers naar Heerenveen, om via een bezoek aan de moeder van Pater Rientjes thuis, naar het zuiden te gaan. Toen hij daar thuis aankwam en uitriep “Heerenveen, hier woont toch Abe Lenstra, wa zou ik die graag eens zien”, zei de moeder “dat kan, want die woont hier vlak naast ons en dan gaan we vanmiddag toch even lekker op de thee”. Aldus geschiedde en hij had de dag van zijn leven.

Met de trein en bus naar Valkenburg om zes jaar opgeleid te worden onder streng toezicht van paters en broeders. Met Kerstmis, Pasen en tijdens de grote vakantie mochten die kostschooljongens en -meisjes, en dat waren er over heel Nederland toch talrijke op allerlei internaten, naar huis. En alles wat er thuis gebeurde was dan verwennerij vergeleken bij het strenge leven op die internaten. En dat was dan tot je 18, 19 of 20ste jaar, afhankelijk of je HBS of Gymnasium deed en of je al eens ja dan nee doubleerde. Maar de meeste jongens en meisjes, die deze discipline waar dan ook ondergingen, hebben er nooit spijt van gehad en ze hebben de geestelijke bagage, opgedaan in die jaren, hun hele leven mee kunnen nemen.

Na het klein seminarie ging de priesterstudent eerst een jaar naar het Noviciaat van de Oblaten in Sevenum. Dat gebouw is na diverse uitbreidingen nu de penitentiare inrichting Ter Peel, waar zo'n 400 vrouwen verblijven.

De novicemeester op het Noviciaat was daar de voor velen van ons nog bekende Pater Oblaat Floor de Grouw, de latere provinciaal, die jaren later ook zijn domicilie had in het huis aan de Grotestraat. Na het noviciaat, een harde proeftijd, werd de hogere studie aangevangen in Wallonië, het klooster in Velaines - Lez - Tourrai in de buurt van Lille. Het was in de tijd vlak na het Tweede Vaticaanse Concilie, waarop onder andere besloten was dat de liturgie ook in de volkstaal gehouden kon worden.

Martin was bang dat zijn ouders en verdere familie bij zijn priesterwijding daar in het verre Wallonië die Franse taal niet goed zouden verstaan. Dan nog liever in het Latijn, dat lag door de jaren heen nogal wat beter in het gehoor.

Hij vroeg en kreeg toestemming om in Groningen in de kathedrale kerk van Mgr. Nierman door die bisschop gewijd te worden.

Na zijn priesterwijding werd de neomist eerst gedurende drie jaren opgeleid en benoemd tot leraar in de muziek, in Maastricht. Daarna ging hij met een leeropdracht als missionaris naar Suriname. Daar hadden de Oblaten een vestiging met een middelbare school. Hij werd betrokken bij het onderwijs en deed ook een deel pastoraal werk in Paramaribo. De telkens terugkerende politieke onrust in dat land maakte dat je er al gauw op aangezien werd een keus te maken in de conflicten. Bij de onafhankelijkheidsverklaring van de Nederlandse Antillen en ook Suriname kwam het in Paramaribo tot de oprichting van de KonCom, de Koninkrijks Commissie, een groepering vooraanstaande en hoger opgeleide Surinamers die het proces zouden begeleiden en leiding zouden gaan geven. Dat had een tegenbeweging tot gevolg, de VolCom, de Volks Commissie, waarbij een drietal priesters, een dominee en ook een imam het initiatief namen, om ook het gewone volk aan het woord te laten. Ook Herrenberg was lid van deze laatste groep. Pater Martin sloot zich er bij aan.

Onze pater stak daarna jarenlang niet order stoelen of banken dat hij een tegenstander van Desi Bouterse was. Na de decembermoorden bleef hij in de kerk de slachtoffers steeds maar weer gedenken en bij ieder gebed voor overledenen werd die groep slachtoffers van het regiem steeds apart genoemd en werden er kaarsen voor opgestoken. Het gevolg was dat pater Noordermeer in 1982, na 20 jaar z'n diensten aan het land verleend te hebben, vooral op onderwijsgebied, min of meer als "persona non grata" het land werd uitgezet.

Hij belandde voorlopig voor een jaar op Haïti, eigenlijk met de bedoeling om het Creools nog beter te leren spreken. Hij woonde er bij een Haïtiaanse priester. Hij hoopte nog eens ooit terug te komen in Suriname. Er woonden in Suriname veel Haïtianen en met die bevolkingsgroep had hij het altijd goed kunnen vinden. Maar de beheersing van de Creoolse taal, met zijn vele verschillende facetten, was zelfs voor de taalgevoelige Martin Noordermeer niet eenvoudig.

Na dat aanvangsjaar is hij echter op Haïti blijven hangen als opleider aan het seminarie van de Oblaten, later zelfs als prefect. Jongens opvoeden, dat zat hem in het bloed. Twintig jaar heeft Pater Martin Noordermeer op Haïti ook weer met volle inzet gewerkt.

Bijna anderhalf jaar geleden is hij daarvan teruggekeerd naar Nederland. Ongeveer zeven jaar voor zijn terugkeer heeft hij een ernstige breuk van z'n enkel opgelopen op een stuk nieuwbouw bij de school waar hij zo aan verknocht was. Hij zou enige tijd daarna de 90ste verjaardag van zijn moeder in Musselkanaal meevieren, en deed dat nu met zijn been in het gips. In Nederland constateerden de artsen echter, na het verwijderen van het gipsverband, dat de behandeling niet goed was geweest en hij werd hier nog twee keer aan de enkel geopereerd. Dat vertraagde zijn terugkeer met vijf maanden.

Het aantal roepingen tot priester was in Haïti zo groot dat je kunt zeggen dat de katholieke kerk daar "selfsupporting" is geworden. Dat was de reden waarom Martin terugkeerde naar Nederland. Bovendien speelde zijn enkel hem nog af en toe parten, vooral ook vanwege tropische infecties.

Toen hij zich hier in november 2006 meldde bij bisschop Eijk van Groningen vroeg die hem om te gaan werken binnen vier parochies in Emmen en omgeving, onder andere in Erica. De bisschop wilde hem laten beginnen bij de aanvang van het nieuwe kalenderjaar, maar Martin had er zo'n zin in dat hij vroeg om van start te mogen gaan bij de aanvang van het nieuwe kerkelijke jaar, de eerste zondag van de advent. Aldus geschiedde en die parochies kregen er een bevlogen priester bij, niet altijd even gemakkelijk voor zijn superieuren, maar zeer toegewijd aan de parochianen en de mensen in nood, vooral eenzame bejaarden en zieken.

Vanaf 1 januari 2007 werd zijn aanwezigheid achter gewenst in het huis van de paters Oblaten in Cuijk. Zijn goede vriend pater Keyzer bleef daar bijna alleen achter en dat wilde pater Martin hem met aandoen.

Deze prachtig bebaarde pater Martin Noordermeer was nog maar amper in Cuijk, of hij stak z'n voelhorens uit en anderen wisten hem snel te traceren. "Of er ook werk aan de winkel was?" vroeg hij zich af. Nou, dat was niet aan dovemansoren gezegd. Wij hopen deze priester nog vaak in het

pastorale leven in Cuijk en omgeving te mogen ontmoeten. Werk genoeg, ook in de Jozef parochie.

Daarom heeft het parochiebestuur, naar we horen, al wat actie ondernomen.

Hoe dan ook, de pater zou een Brabander kunnen zijn. Hij drinkt “sloten” koffie en heeft daarbij zeer onderhoudende en gezellige praat. Een man die zal passen in de harten van vele mensen in Cuijk, zeker ook binnen de Jozef parochie.

Enigszins oneerbiedig zouden we kunnen spreken over één van de betere leden van het grondpersoneel van Onze Lieve Heer.

Wij heten hem van harte welkom.

Het klinkt onwaarschijnlijk, maar uw verslaggever had nogal moeite om tijdens het gesprek de regie in handen te houden. Omdat dit niet helemaal gelukt was, hebben we nog een tweede keer een “sloot” leeggedronken en we hopen dat nog eens te herhalen.

Wij wensen u allen toe dat u die kans ook een keer krijgt met deze pater in gesprek te gaan. Het lijkt er op dat hij heel goed een sympathieke weg naar de hemel weet aan te geven.

Mon Père Martin, zoals hij op Haïti werd aangesproken, bedankt voor uw verhalen vol inspiratie en voor de charme waarmee u ze verteld hebt. Het moge u goed gaan hier in het Land van Cuijk!

Deze pdf-versie is gemaakt door Peter Broekmans.